

KÅTAR

50
SEK

från

Sorunda-Ösmo-Nynäshamn
och trakten omkring

Sammanställda av Paul Törnkvist

FÖRORD

Önskemålet med denna låtsamling är att sammanställa den folkmusik som finns bevarad i Nynäshamns Kommun.

Från Sorunda genom Sörmlands Spelmansförbunds f.d ordförande Arne Blomberg.

Ösmo-låtar efter den ännu verksamme spelmannen Harry Skilberg (f 1912 i Hofors Kapells församling, Gävleborgs län), upptecknade av Tord Johansson, Ösmo.

Låtar från Yxlö efter morfadern (Alfred Sundström, 1837-1934, Yxlö) till Alfred Schöning som upptecknat desamma.

En låt från Stora Vika upptecknad 1919 av J Nilsson (Rättarnisse) och en låt från Ekholmsströmmar av Karl Gustav Andersson (aktiv 1860-1890). Låtarna tillvaratagna av Nynäshamns Hembygdsförenings arkivarie Gösta Nilsson.

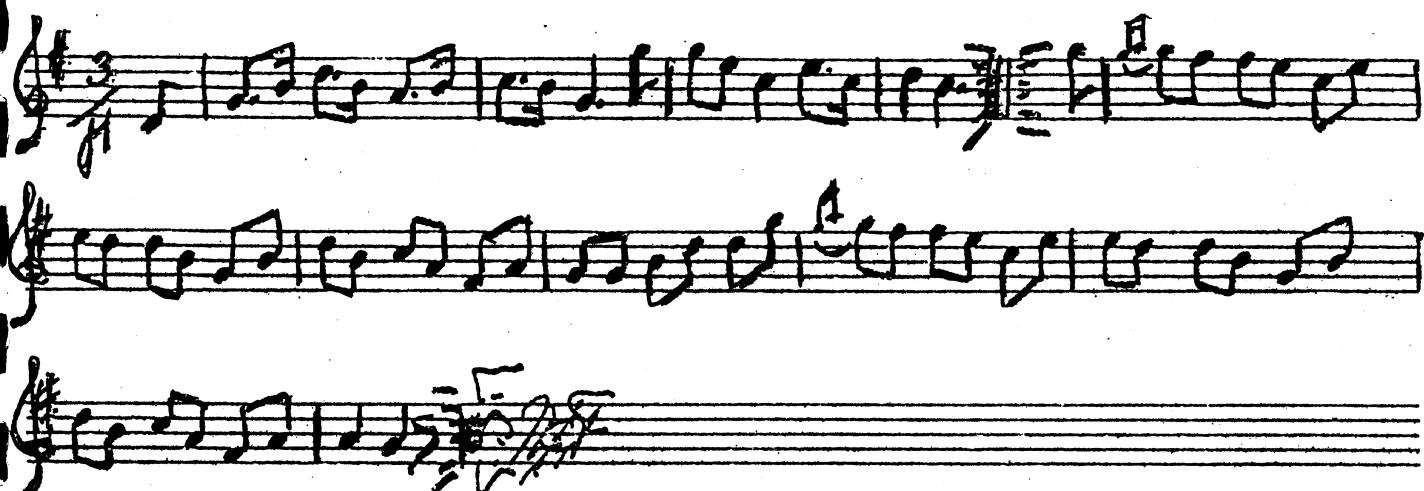
En "Gånglåt från Hammarhagen" komponerad av Magnus Hedström (f 1964) vid 14 års ålder. Hammarhagen är nu bebyggd, men var ett kärt utflyktsmål för skolklasser m.fl på 30-talet.

Två låtar komponerade av dragspelaren Gunnar Karlsson (f 1910 i Kramfors), samt ett antal låtar komponerade av undertecknad (f 1915 i Nynäshamn).

Till samtliga som bidragit till förverkligandet av låtsamlingen framföres ett varmt tack.

Nynäshamn den 7 oktober 1982

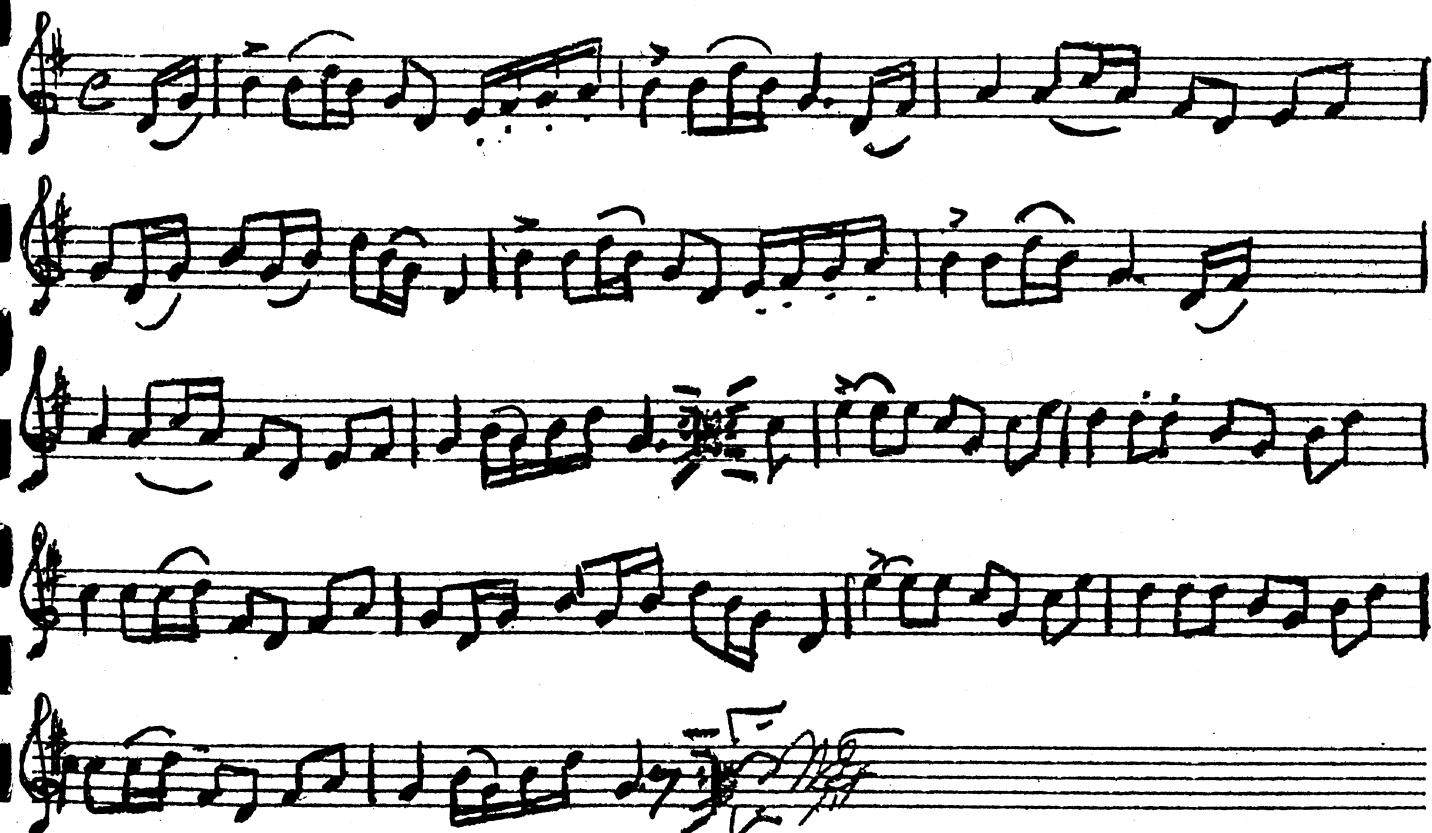
Paul Törnkvist

563. Polska— efter morfadern.

Text: Å när jag dansar med min lilla vän

då får de andra ont i magen!

Jfr. Leffler nr 83.

564. Sorunda-marschen

Sjungen av Ellen Johansson, Sorunda.

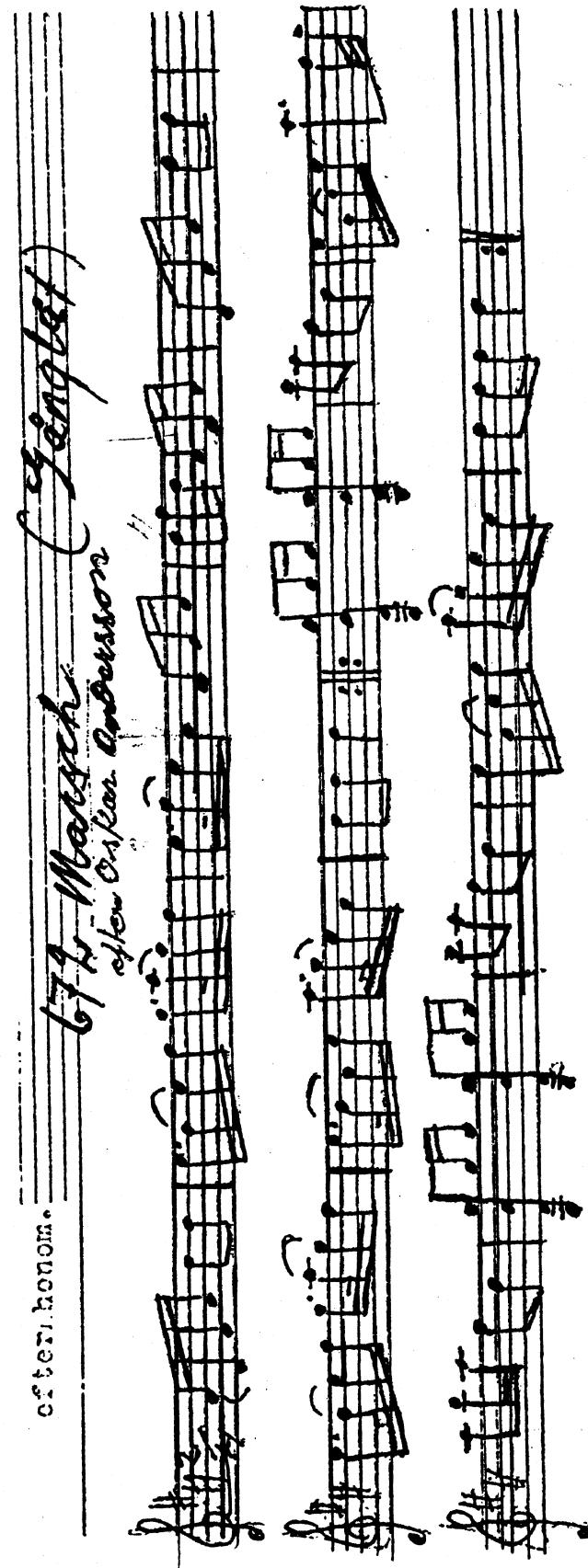
Gottfrid Johansson

Väster Möxla, Sorunda

Lantbrukaren Gottfrid Johansson i Väster Möxla är född 1869 i Ösmo och var tolv år när han började spela fiol. Sedan han konfirmerats kom han i förbindelse med en några år äldre spelman, Oskar Andersson i Nynäshamn, och med honom har Johansson spelat på många bröllop och danser. Han har också sina fästña låtar efter honom.

679. Möxla (Gångstaf)

efter Oskar Andersson

Sorunda visan.

I Sorunda ä jag bå buren och kläckt,
i Sorunda där har jag hela min släkt,
bå fader och bröder,
bå fader och bröder,
men mor ho ä längesen döder.

Så hade jag också en fästemo,
den stygga ho lade sei ned te att dö.
Men, ack, hennes kinder
men, ack, hennes kinder
di va som ett grölfat, å alls inte minder.

Med henne jag hade en dotter ändå
och lycka va den att de inte ble två!
Hon tjänar hos kraken,
hon tjänar hos kraken,
är så schangtil, att man allri såg maken.

Och jag var den förste på alla kalas
Ja kunde så spela på kvint som på bas
så ljuvliga toner,
så ljuvliga toner,
så de kunde dansa bå höns å kalkoner.

A krögaremor, ho hade sjölv e fiol
den spelte jag på uppå dansa i fjol;
men mitt under valsen,
men mitt under valsen.
så bröt ja utå den förbannade halsen.

A krögaremor ho slog sin näve i disk:
å vill du inte lagan, så ska du få pisk!
A ja måtte lagan,
å ja måtte lagan,
å va de inte försäckligt, att ja måtte lagan.

Jag högg meg e bit av de hårdaste trä;
den yxa jag å, å den hyvla ja te.
Den satans biten,
den satans biten,
än va han för stor, å än va han för liten.

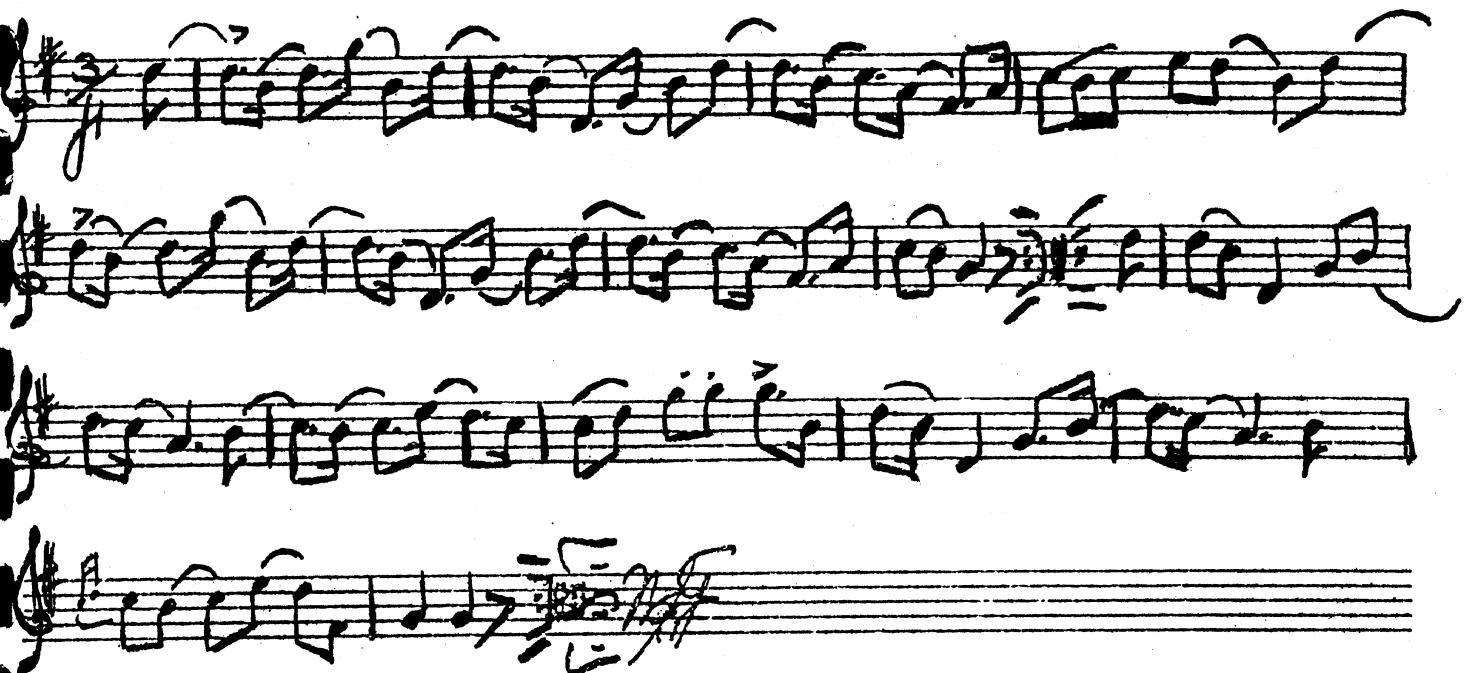
Ja, had ja ej kommit till Sorunda kvarn,
så hade jag varit en präktiger karl;
men jag, min stackars Pelle,
men jag, min stackars Pelle,
jag råkade på ett förbannade ställe.

Sorunda Valsen.

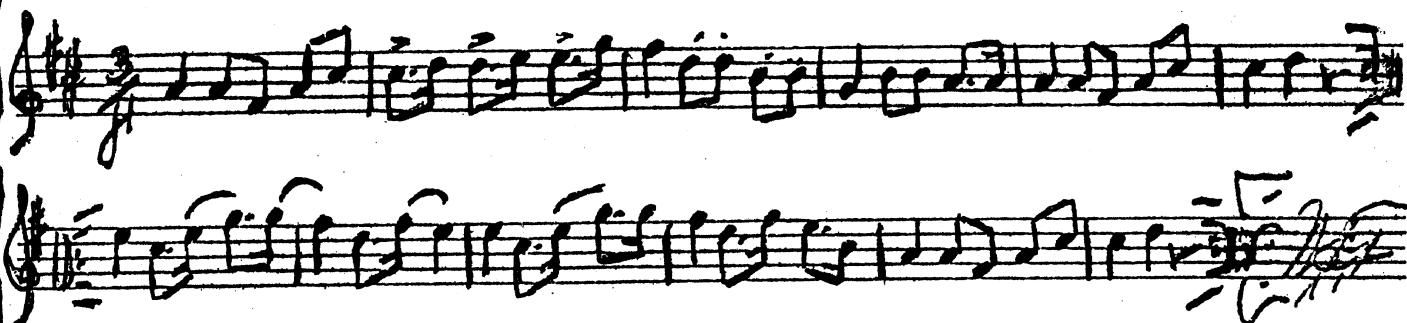
J So.run.da ä jag bå' föd.der å klächt, J
 So.run.da der har jag he.la mi' slägt, Bå'
 Fa - der å Brö - der, bå' Fa - der å Brö - der, Men
 Mor ho' ä län - ge - sen dö - der.

561. Sjögrens-polska - efter morfadern

Gunnar Sjögren trallade polskan först precis som Axelsson i Råby.
Jfr. Leffler nr 82. Nästan autentiskt lika.

562. Sorunda-visan

Text: Känner du den, son dansar med mig
och gula skinnbyxor hade han på sig
men min man han hade gröna.

Tra la la , ./. , ./. ,
men min man han hade gröna.

Typisk sångpolska, sa Sjögren.

Sorundvisan

(annan version)

Violin I

Handwritten musical score for Violin I in 3/4 time. The score consists of three staves of music. The first staff has lyrics: "Känner du den som dansa med mej." The second staff features two endings, labeled 1. and 2., with a third ending bracketed above them. The third staff also features two endings, labeled 1. and 2., with a third ending bracketed above them. A note on the third ending of the third staff is marked with an asterisk (*). To the right of the third ending, handwritten text reads: "Kan även spelas * På detta sätt".

Violin II

Arr.
Paul Törnquist

Handwritten musical score for Violin II in 3/4 time. The score consists of three staves of music. The first staff has lyrics: "Känner du den som dansa med mej." The second staff features two endings, labeled 1. and 2., with a third ending bracketed above them. The third staff also features two endings, labeled 1. and 2., with a third ending bracketed above them. A note on the third ending of the third staff is marked with an asterisk (*). To the right of the third ending, handwritten text reads: "Kan även spelas * På detta sätt". Below the third staff, the date "10/12-78" is written.

Sorunda Giften Gammal Vals ^{Tauv.}

The musical score is composed of ten staves of handwritten notation. The first two staves begin in F major (one sharp). The third staff begins in C major (no sharps or flats). The fourth staff begins in G major (two sharps). The fifth staff begins in D major (three sharps). The sixth staff begins in C major (no sharps or flats). The seventh staff begins in G major (two sharps). The eighth staff begins in D major (three sharps). The ninth staff begins in C major (no sharps or flats). The tenth staff concludes the piece in G major (two sharps), ending with a double bar line and the date "28/2 80".

Kopierat efter gamla noter sedan 1920-talet
Lanade av Willy Peller.

Original i B-dur

Violin I

Gånglåt från Ösmo

Komp.

Harry SKilberg-81.

Violin II.

Gånglåt från Ösmo

Arr. Paul Törnkvist.

Viol. I

Polska från Ösmo
(Dalaminnen)

Komp. H. Skillberg
arr. P. Törnkvist

Viol. I

Polska från Ösmo
(Dalaminnen)

Komp. H. Skillberg
arr. P. Törnkvist

G major, 3/4 time

1/8-71 Paul.

Viol. II

Polska från Ösmo
(Dalaminnen)

Viol. II

Polska från Ösmo
(Dalaminnen)

Komp. H. Skillberg
arr. P. Törnkvist

G major, 3/4 time

1/8-71 Paul.

Viol. I

Polska från Norranäs

Harry Skilberg
Ösmo

Polskan Komponerad i Norranäs av H. Skilberg, ösmo

Viol. II

Arr. Paul Törnqvist
Mynshamn

Skilbergs vals.

Harry Skilberg
Ösme - 93

A handwritten musical score for 'Skilbergs vals.' by Harry Skilberg. The score consists of eight staves of music, each with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of common time (indicated by a 'C'). The music is written in a cursive style with various note heads and stems. The first staff begins with a dotted half note followed by eighth notes. The second staff starts with a sixteenth-note pattern. The third staff features a melodic line with grace notes and slurs. The fourth staff contains a series of eighth-note pairs. The fifth staff includes a measure with a single eighth note. The sixth staff has a measure starting with a quarter note. The seventh staff begins with a dotted half note. The eighth staff ends with a single eighth note. There are two small boxes labeled '1.' and '2.' above the third staff, likely indicating different endings or variations.

I:a stämma

YXLÖ-POLKA
efter Alfred Sundström

Arr. Paul Törnkvist

1 2 3 4

II:a stämma

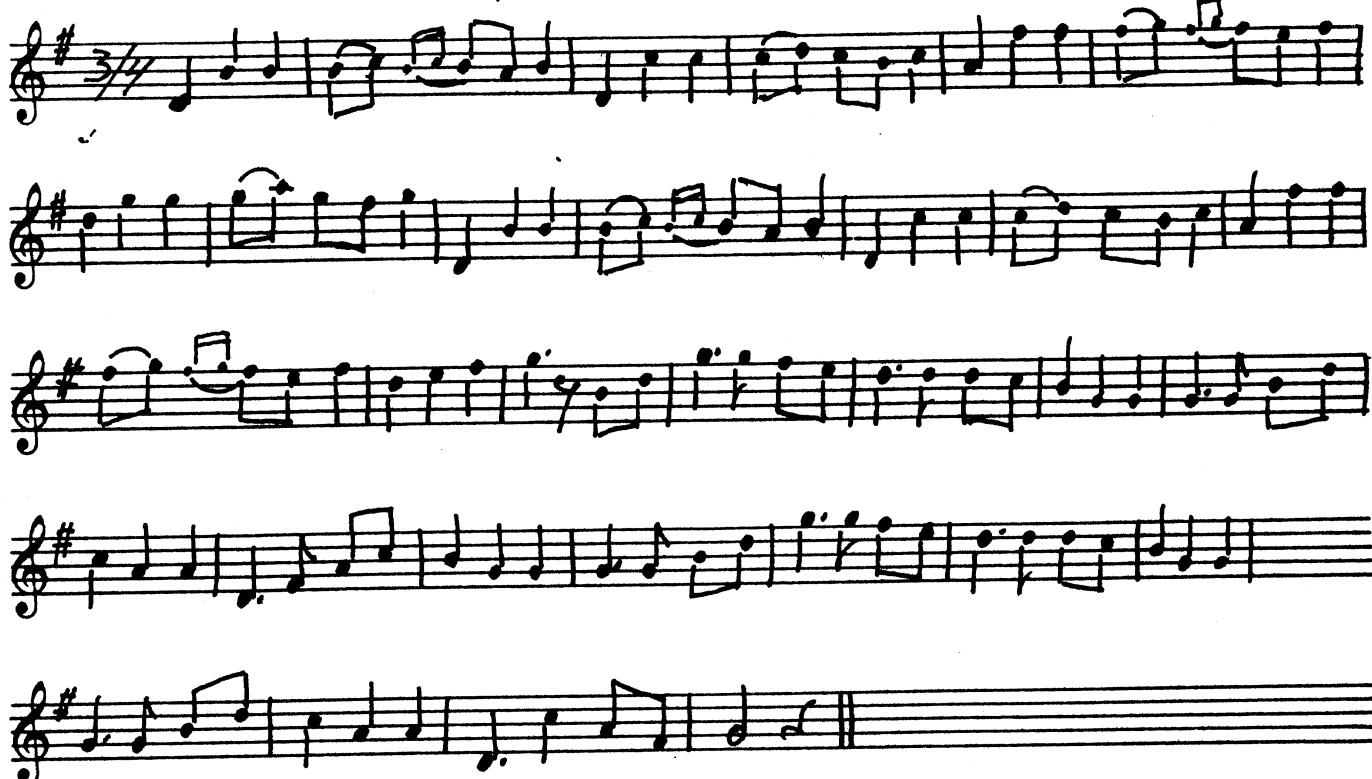
YXLÖ-POLKA
efter Alfred Sundström

1 2 3 4

25/1-83 Paul

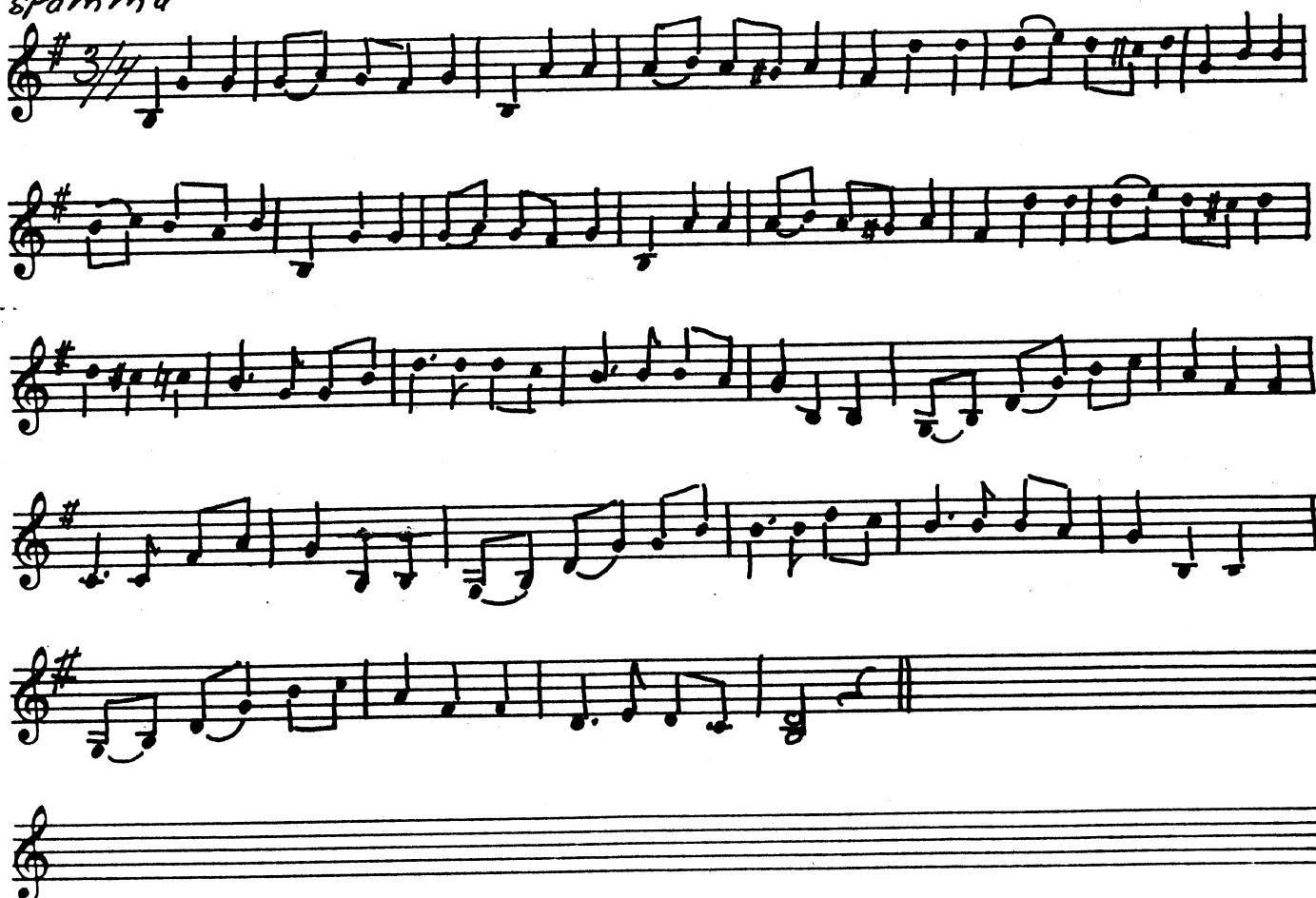
Arrid i Mälbys (Muskö) Vals

I:a stämma upptecknad av Alfred Schönnings, Yxlö. Arr. Paul Törnkvist

Arrid i Mälbys (Muskö) Vals

II:a stämma

stämma

Ferdinand i Risdals-Polka

Efter Alfred Sundström Yxlö Arr. Paul Törnqvist

A handwritten musical score for a single melodic line. The key signature is G major (one sharp), and the time signature is 2/4. The score consists of five staves of music, each ending with a double bar line and repeat dots, indicating they are to be repeated.

a stämma

Ferdinand i Risdals-Polka

A handwritten musical score for a single melodic line, labeled 'a stämma'. The key signature is G major (one sharp), and the time signature is 2/4. The score consists of six staves of music, each ending with a double bar line and repeat dots, indicating they are to be repeated.

I:a stämme

Alfagelvansen

uppt. av Alfred Schönnim
Arr. Paul Törnqvist

Handwritten musical score for the first part of Alfragelvansen. The score consists of five staves of music in G major, 3/4 time. The first staff starts with a treble clef, a sharp sign, and '3/4'. The subsequent staves start with a bass clef and a sharp sign. The music features various note heads, stems, and rests, with some notes having horizontal dashes through them.

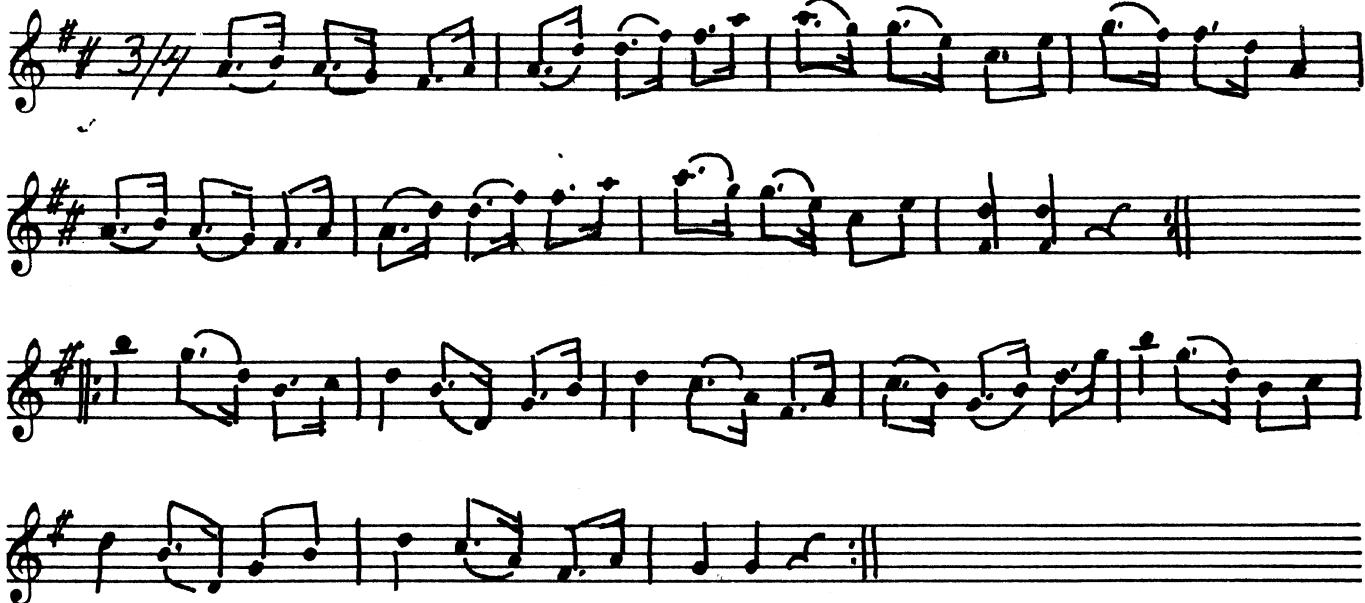
Alfragelvansen

II:a stämme

Handwritten musical score for the second part of Alfragelvansen. The score consists of seven staves of music in G major, 3/4 time. It begins with a treble clef and a sharp sign, followed by six bass clef staves with a sharp sign. The music continues the melodic line established in the first part, with a final dynamic marking 'P' at the end of the last staff.

Morjars Polka
I:a stämma Efter Alfred Sundström, Yxlö

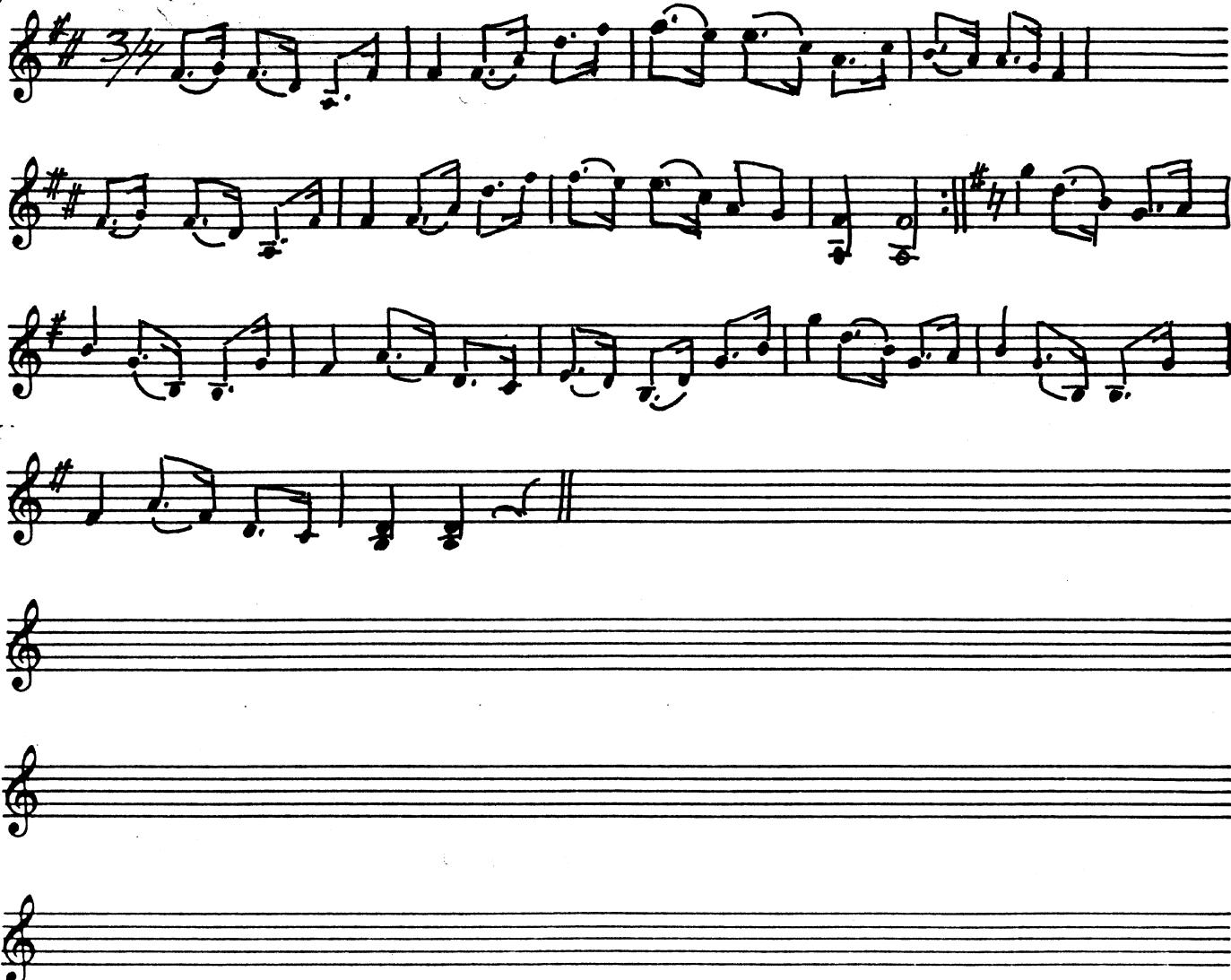
Arr. Paul Törnkvist.

II:a stämma

Morjars Polka

II:a stämma

Vals av ALBERT Larsson

Sjöra Vika
upptecknad 1919
av J. Nilsson
("Rättarnisse")

Arr. Paul Törnkvist

I:a stämma

Handwritten musical score for the first part (I:a stämma) in 3/4 time, G major. The score is divided into four staves. Measures 1-3 are continuous. Measure 4 begins with a repeat sign and two endings: ending 1 continues with a melodic line, while ending 2 ends with a single note.

II:a stämma

Vals av ALBERT Larsson

Handwritten musical score for the second part (II:a stämma) in 3/4 time, G major. The score is divided into five staves. Measures 1-4 are continuous. Measure 5 begins with a repeat sign and two endings: ending 1 continues with a melodic line, while ending 2 ends with a single note. The score concludes with a signature "7/3-83" and the name "Paul" underlined.

EK HOLMAREN'S Vals

AV Karl Gustav Andersson (aktiv 1860 - 1890)

Upptecknad 1969
av Paul Törnkvist
efter R. Gustafsson.

The musical score consists of six staves of handwritten notation in G major. The first four staves contain full measures of music, while the last two staves are blank. The notation includes various note values such as eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings like a crescendo. Measure numbers 1 and 2 are indicated above the first two staves. Measure 3 is marked with a circled '3' above the third staff. Measures 4 through 7 are indicated by a bracket above the fourth staff. Measures 8 through 11 are indicated by a bracket above the fifth staff. Measures 12 through 15 are indicated by a bracket above the sixth staff.

Sångvisa

Landsortsvalsen

Textmusik
Gunnar Karlsson

The musical score consists of ten staves of handwritten notation for voice and piano. The vocal part uses a soprano C-clef staff, and the piano part uses a treble G-clef staff for the right hand and a bass F-clef staff for the left hand. The music is in common time.

Chords and Labels:

- Staff 1: F, D7, Gmi, C, C7, F, B, F
- Staff 2: Vera, F, C7, F, C7
- Staff 3: F, C7, F
- Staff 4: Dmi, A7, Dmi, A7
- Staff 5: F, C7, F
- Staff 6: Refräng, B, F, B, F
- Staff 7: G7, F, G7, C7
- Staff 8: F, B, F, B
- Staff 9: A, B, F, B, Gmi
- Staff 10: G7, D, C7, F, F, F, Gmi
- Staff 11: C7, F, F, F, F, F, F, F
- Staff 12: F, C7, F

Text and Phrases:

- Staff 1: *Vera*
- Staff 6: *Refräng*
- Staff 9: *Mellanpol fördans*

LANDSORGSVALSER

TEXT & MUSIK gunnar karlsson

Saltstänkta klippor och vindslitna tallar
Skummande bränning, som bryter mot strand.
Färggranna stugor uppå gråstensknallar.
Lukt ifrån nytjärad båt uppå land.
Mistlur, som varnar var främling på fjärden.
Män, som i fyrtornet sitter på vakt.
Levande utpost en del utav världen
en del av en värld fylld av allvar och makt.

REFRÄNG

Se Landsort en pärla i bandet-
ett band utav ör och skär,
det ligger långt ute från landet
och säg mig vad finner man här?
Jo, här finns de män som kan lotsa
en främling till skyddande hamn-
ett sjöfolk, som lärt hur man stormarna trotsa
och bjuda en räddande famn.

En Kalle Scheven, en Maj uppå Malö,
en Svarte Rudolf vi finner och här.
Flickan från Backafall-rar liten ungmö,
alla dom finns-andra namn dom dock bär.
Och Engelska flottan, som siktats vid Vinga
är lasttramp, som kryssar i vårsolens glans.
Rosa på bal-kanske heter hon Inga
hittar vi här på en midsommardans.

Höststormen ryter, då flyr sommargästen.
Kvar blir ett gäng, som kan brottas med sjön.
Allvaret börjar. Ja, då slutar festen.
Stormvindar bita sig fast uppå ön.
Tjocka och mörker skall fyrfolket klara
allvaret börjar på sjön och i hamn
och mästerlotsen på frågor kan svara
om sjöfolk, som här uti djupet försvann.

GÅNLÄT

Komp. o. arr.

Paul Törnkvist

Viol. I

Tillägnad Nynäshamns Folkdanslag

Vid 30-årsjubileet 1973

Violin I score in 2/4 time, featuring six staves of handwritten musical notation. The score includes dynamic markings such as *tr* (trill) and *Fing.* (fingerings).

Viol. II

GÅNLÄT

D.C.al Fine

Violin II score in 2/4 time, featuring eight staves of handwritten musical notation. The score includes dynamic markings such as *tr* (trill) and tempo markings like *17/3-73*. The score concludes with *D.C.al Fine*.

Violin I

Brud polska

ff

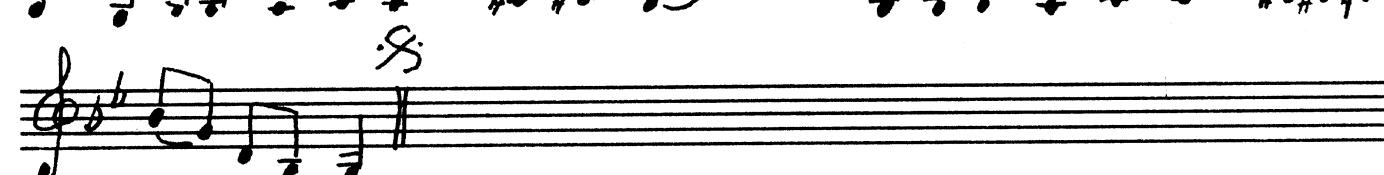
Komp. o arr.
Paul Törnkvist
18/1-70

Violin II

Brud polska

ff

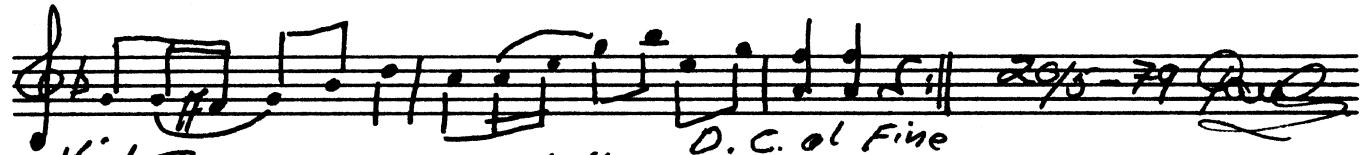
Viol. I

Värpolaska

Komp. o arr. Paul Törnkvist

Fine

Viol II

Värpolaska

D. C. al Fine

D. C. al Fine

Viol. I

Höstpolska

Komp. o Arr.
Paul Törnkvist

Handwritten musical score for Violin I (Viol. I) in 3/4 time. The score consists of five staves of music. The first four staves begin with a treble clef, a common time signature, and a key signature of one sharp. The fifth staff begins with a treble clef and a key signature of two sharps. The music features various note heads, stems, and beams, with some notes having horizontal dashes above them. A handwritten signature "16/10 - 79 Paul" is written across the fourth staff.

Höstpolska

Viol II

Handwritten musical score for Violin II (Viol II) in 3/4 time. The score consists of four staves of music. Each staff begins with a treble clef and a common time signature. The music features various note heads, stems, and beams, with some notes having horizontal dashes above them. A handwritten signature "Paul" is written across the bottom staff.

Hambopolska

~ Trollskogen. ~

text: Gunnar Karlsson
musik: Gunnar Karlsson

22

Handwritten musical score for Hambopolska titled "Trollskogen" by Gunnar Karlsson. The score consists of seven staves of music with various chords labeled below them.

- Staff 1: Cm, G7, Cm, Fm, Cm
- Staff 2: G7, G7, Cm, B7, E7
- Staff 3: G7, Cm, Fm, Cm, G7, Cm
- Staff 4: Cm, B7, B7, E7, B7
- Staff 5: Eb, Cm, G7
- Staff 6: Eb, Cm, Cm
- Staff 7: Obs! Spelas mjukt och lungt hett igenom

TROLLSKOGEN.

Text & musik Gunnar Karlsson

Solen sätter sänker-skogstjärnen blänker solguldet stänker på gran och tall.
Fåglarna tystna.Trollfar kan lyssna:Kvällsbrisens smeker trakten.
Granarnas grenar,stübar och stenar mörkret förenar till troll och flarn.
Rävar och björnar,falkar och örnar smygit sig hem från jakten.

Trollmor hon väcker upp sina små.I mörka skuggor trolldans kan gå,
med sina svansar ystert man dansar långt in i mörka skogen.
Näcken i bäcken harpan slår an-spelar ikapp med gamlingen Pan.
Långt bortom ängen ekar refrängen-ugglan hon lyssnar trogen:

Viddeviddevitt nu skrömt och vittra går
" " " " på vall med kor och får
" " " " man rädes ljus och stål och människors trolldom.

2.

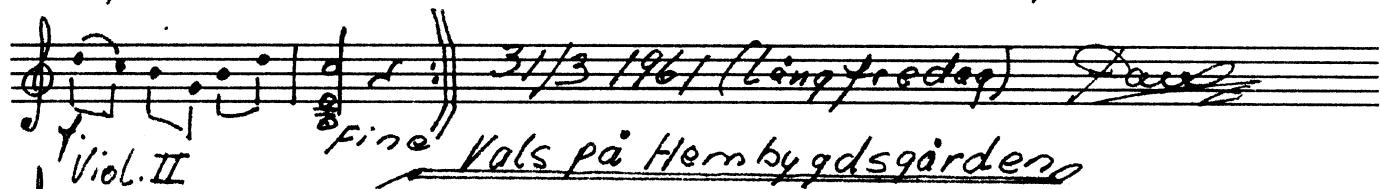
Tysst!Har Du öra då kan Du höra vittra som drar mot sin fäbodvall.
Sången av bjällror-mollstämda skällor hörs över klövervallen.
Ute i spilltan slår Palle villt-han vill ej bli biten uti sin skank.
Tolv slår en klocka-trollskratten skrocka inne bland gran och tallen.

REFRÄNG:

Byt ut i första raden av refr.med:TROLLMOR HON DANSAR MED SINASMA...

Viol. I Vals på Hembygdsgården

Komp. o arr. Folk Törnqvist

Viol. I

Mazurka

Komp. o Arr.
Paul Törnkvist.

Violin I score (4 staves):

- Staff 1: 3/4 time, G major. Notes include eighth and sixteenth notes, with a circled '3' over a group of notes.
- Staff 2: Notes include eighth and sixteenth notes, with a circled '3' over a group of notes.
- Staff 3: Notes include eighth and sixteenth notes, with a circled '3' over a group of notes.
- Staff 4: Blank staff for continuation.

Mazurka

Viol. II

Violin II score (4 staves):

- Staff 1: 3/4 time, G major. Notes include eighth and sixteenth notes, with a circled '3' over a group of notes.
- Staff 2: Notes include eighth and sixteenth notes, with a circled '3' over a group of notes.
- Staff 3: Notes include eighth and sixteenth notes, with a circled '3' over a group of notes.
- Staff 4: Blank staff for continuation.

Viol. I

Gånglåt från Hammarhagen

Handwritten musical score for Violin I (Viol. I) in G major, 2/4 time. The score consists of four staves of music, each with a different rhythmic pattern.

Komp. av Magnus Hedsfröim vid 14 års ålder
1978

Viol. II

Gånglåt från Hammarhagen

Arr.
Paul Törnkvist

Handwritten musical score for Violin II (Viol. II) in G major, 2/4 time. The score consists of four staves of music, each with a different rhythmic pattern.

Nyårsblåsning 30/12-82 Paul

Stämma I.

Ösmo-schöffis

Komp. o Arr.
Paul Törnkvist

Handwritten musical score for Stämma I of Ösmo-schöffis. The score consists of four staves of music in G major (indicated by a G-sharp symbol) and common time (indicated by a 'C'). The first three staves are continuous, while the fourth staff begins with a repeat sign and splits into two endings: '1.' and '2.'. The notation includes various note values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The music features a mix of eighth-note patterns and sustained notes with grace marks.

Stämma II

Ösmo-schöffis

Komponerad på Tord Johanssons Mycket harpa

Handwritten musical score for Stämma II of Ösmo-schöffis. The score consists of four staves of music in G major (indicated by a G-sharp symbol) and common time (indicated by a 'C'). The first three staves are continuous, while the fourth staff begins with a repeat sign and splits into two endings: '1.' and '2.'. The notation includes various note values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The music features a mix of eighth-note patterns and sustained notes with grace marks, similar to the first version but with different specific notes and rhythms.

20/9-82 Paul